

ĐỌC SÁCH ĐIỆN TỬ - ĐƯA ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀO PHỤC VỤ BẠN ĐỌC TẠI THƯ VIỆN NHÀ TRƯỜNG

Lê Thị Thu Minh
Phòng NCKH - TT - TL

Thư viện nhà trường là nơi lưu trữ nguồn tư liệu quý giá phục vụ cho giảng viên và học viên trong nghiên cứu giảng dạy và học tập. Thế nhưng phần lớn học viên và kể cả giảng viên lại rất ít khi đến thư viện để tìm mượn và đọc tư liệu. Lý do là gì? Làm thế nào để nguồn tư liệu quý này không còn nằm im trên các kệ sách như trước đây nữa mà thật sự đem lại giá trị phục vụ hữu ích cho bạn đọc? Đó chính là giải pháp số hóa thư viện.

Ngày nay, với sự phổ biến ngày càng nhiều các dòng điện thoại thông minh, iphone, ipad, ebook, laptop,... cùng với sự phát triển như vũ bão của thời đại công nghệ thông tin, bạn chỉ cần vuốt nhẹ màn hình điện thoại hay một vài thao tác click chuột đơn giản là đã có một kho tàng thông tin cho bạn tìm hiểu. Một hình thức đọc rất tiện lợi đối với những ai có ít thời gian cho việc đọc sách in.

Những hạn chế của sách in và việc quản lý thư viện “truyền thống”.

Ở các thư viện hiện nay, cách thức truyền thống để bạn đọc mượn sách là đến gặp thủ thư để xuất trình phiếu mượn sách, tra cứu mã sách ở tủ mục lục hoặc tra cứu qua phần mềm ứng dụng, điền đầy đủ thông tin vào phiếu mượn, chờ thủ thư đi lấy sách. Sau đó là đọc tại chỗ hoặc được phép mượn về nhà trong một khoảng thời gian nhất định. Nếu sách cần tìm đã được bạn đọc khác mượn chưa đến hạn trả thì phải mất thời gian cho lần mượn sau. Chưa kể là nếu mượn được sách, tài liệu

rồi thì đi đâu cũng phải kè kè mang theo một đống sách, tài liệu bên mình để tranh thủ đọc. Phục vụ bạn đọc theo cách truyền thống như trên không còn phù hợp với thư viện ở các trường đào tạo cán bộ - nơi mà học viên đa phần là vừa tranh thủ đi học, vừa kiêm nhiệm công tác tại đơn vị, sau giờ làm thì vội vàng về lo việc gia đình, ít có thời gian để đọc sách, nghiên cứu, tìm hiểu tài liệu học tập. Còn ở thư viện thì theo thời gian, số lượng đầu sách sẽ tăng lên, công việc lưu trữ, bảo quản sẽ công kênh, hư hao, mất mát,...

Có giải pháp nào để hỗ trợ bạn đọc vừa tiết kiệm thời gian, vừa tiện lợi hơn không?

Sách điện tử, thư viện điện tử - xu hướng mới trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin.

Chúng ta hãy thử tưởng tượng, giá như mà những quyển sách ta cần ở tủ sách thư viện, chỉ cần ngồi ở nhà lên mạng gõ vài dòng để tìm kiếm và cũng chỉ với vài thao tác kích chuột đăng kí là đã lấy được sách đó, bạn không cần phải đi đến thư viện tìm, chờ đợi, đi lại vất vả mà lại rất mất thời gian. Bạn cũng có thể đọc chúng ở bất kỳ đâu, trong bất kỳ thời gian nào, và cùng một quyển sách có thể phục vụ được không

giới hạn số lượng bạn đọc mà không phải lo hết sách do số lượng bản hạn chế như sách giấy. Chỉ với một thiết bị gọn nhẹ như iphone, ipad, smartphone, smartpad, laptop,... là bạn đã bỏ túi cả kho cuốn sách dày hàng trăm trang. Có bao giờ bạn đã từng ước ao, giá như ta không cần dùng mắt để đọc, mà chỉ cần mở sách ra để nghe đọc sách thì thích biết bao, đỡ phải mỏi mắt vì đọc lâu trên máy. Thật tuyệt vời bởi vì tất cả những ý tưởng đó đều đã có giải pháp và công cụ để hiện thực hóa chúng trong thời đại hiện nay.

Cùng với sự ra đời của các thiết bị công nghệ thông minh, các ứng dụng được xây dựng để cài đặt tích hợp vào thiết bị ngày càng phong phú, đa dạng, cho người dùng nhiều lựa chọn tính năng sử dụng. Với một chiếc máy scan gọn nhẹ, bạn có thể quét một cuốn sách in dày vài trăm trang chỉ trong vài chục phút, thế là đã có một quyển sách điện tử dạng ảnh, thay vì ngồi gõ lóc cóc hàng chục giờ để nhập quyển sách đó vào máy. Với những dòng máy scan cao cấp hơn, có tích hợp công nghệ quét nhận dạng văn bản OCR – dùng phần mềm nhận dạng ký tự bằng quang học (optical character recognition) chuyển các tài liệu scan dạng ảnh thành tài liệu dạng văn bản text). Công nghệ này sẽ giúp việc số hóa tài liệu sau khi quét được chuyển từ dạng ảnh sang dạng text để cho phép người dùng có thể biên tập, chỉnh sửa lại tài liệu. Hay gần đây, đã có thêm những ứng dụng biến chiếc iphone nhỏ bé thành một chiếc máy scan mini cũng khá thuận tiện cho việc số hóa những tài liệu giấy đơn giản. Từ những ứng dụng có trả tiền như TurboScan, ScannerPro, Office Lens,... đến một số ứng dụng miễn phí như DocScan, OfficeDrop, Genius scan, CamScanner Free,... đều có thể cho bạn những trải nghiệm thú vị trong việc scan văn bản từ ngay chính chiếc iphone của mình. Việc nghe đọc sách trên internet cũng đã trở nên khá thân thuộc

với các bạn trẻ thông qua cộng đồng chia sẻ trên youtube.

Hướng đi tương lai cho thư viện nhà trường.

Trong khuôn khổ bài viết này chỉ giới thiệu đến giải pháp dùng công cụ để quét (scan) sách và tài liệu nói chung trong hệ thống thư viện nhà trường và đưa lên môi trường mạng để bạn đọc truy cập. Giải pháp để thực hiện việc số hóa thư viện là trường cần có một máy scan để quét tài liệu giấy thành tài liệu điện tử. Sau đó, lưu tất cả tài liệu điện tử trên một máy chủ và xây dựng một ứng dụng tích hợp vào trang web của trường để bạn đọc truy cập vào đọc. Về phía bạn đọc, muốn được đọc các tài liệu trên hệ thống thư viện điện tử này, thì phải đăng kí với thư viện điện tử, để được cấp mã phiếu mượn, đọc sách. Thông qua việc đăng ký mã phiếu, nhà trường có thể thu kinh phí để phục vụ việc duy trì hệ thống thư viện điện tử hoạt động, giống như hình thức mua thẻ bạn đọc theo năm tại hệ thống thư viện tỉnh. Tuy nhiên, một khi tài liệu được số hóa và đưa lên môi trường mạng, chúng ta cần phải quan tâm thêm đến yếu tố bản quyền thông tin của tác phẩm và nhà xuất bản để không bị vi phạm luật bản quyền đăng sách.

Chúng ta thấy đó, trong cuộc sống hiện đại, việc đưa những ứng dụng công nghệ thông tin vào phục vụ nhu cầu của con người là điều hoàn toàn có thể làm được. Việc đầu tư trang bị hệ thống thư viện nhà trường theo xu hướng thư viện điện tử không phải là một điều gì quá viễn vông. Giải pháp công nghệ đã có, yếu tố nguồn nhân lực để vận hành hệ thống đã có, hạ tầng cơ sở kỹ thuật cũng đã có sẵn nên tăng ban đầu. Vấn đề còn lại là yếu tố quyết tâm của lãnh đạo nhà trường và nguồn kinh phí để triển khai dự án này. Hy vọng rằng trong một tương lai không xa, bạn đọc của thư viện nhà trường nói riêng và bạn đọc khắp nơi sẽ có thêm một địa chỉ để đọc sách online mọi nơi, mọi lúc./.